

Az üstökösök fizikai jellemzői közül különösen érdekesek a cikkünkben felsorolt "leg"-ek

Üstökös „leg”-ek és érdekességek

- A leghosszabb észlelt csóva: 2,15 Cs.E. (1843 I üstökös)
- A leghosszabb ellencsóva: Arend-Roland-üstökös (1957 III) 1957. április 24-én 14 fok!
- A legtöbb csóva, amit valaha láttak üstökösnél: 6 (esetleg 7) az 1744-ben észlelt, nappal is megfigyelt üstökös esetében. (Számos esetben "De Cheseaux üstököse" néven is hivatkoznak rá.)
- A legfényesebb üstökös - a Földről nézve: az 1744-es nappali üstökös, mely 1744. február 25-én a Naptól mindössze 12 fok távolságban még biztosan látszott. Látszó fényessége ekkor kb. -5 magnitúdó volt.
- A legnagyobb tényleges fényerejű üstökös: az 1729. évi "nagy üstökös". Perihéliumtávolsága mindössze 4,1 Cs.E. volt, ennek ellenére 1729. július 31-én, mikor a Földtől 3,1, a Naptól pedig 4,1 Cs.E.-re volt, szabadszemes objektumnak látszott.
- A legfényesebb rövidperiódusú üstökös: a Halley-üstökös.
- A legrövidebb periódusú üstökös: Encke-üstökös (3,3 év).
- A legtöbbször észlelt periódikus üstökös: Encke-üstökös, 1984-ben 53. visszatérését észlelték.
- A legkisebb perihéliumtávolságú üstökös: 1887 I - a Juan (John) Thome által felfedezett "Nagy Déli Üstökös". Perihéliumátmenete pillanatában mindössze 0,0048 Cs.E-re volt a Nap geometriai középpontjától, vagyis kb. 23000 km-re a fotoszféra felett! (A Napba zuhant üstökösöktől természetesen eltekintettünk.)
- A legtöbb darabra széthullott magú üstökös: az 1882-es "Nagy Szeptemberi Üstökös" (1882 II), melynek magja öt részre hasadt.
- A leghalványabb észlelt üstökös: Halley (1982. október 16.) +24,2 magnitúdó.
- A Földhöz legközelebb került üstökös (az esetleges összeütközést nem vettük figyelembe): Lexell 1770. Az üstökös 1770. július 1-én a Földtől mindössze 2,3 millió km-re volt, észlelt kómaátmérője $2^{\circ}40'$ (ötszörös holdátmérő!).

Üstökösök, melyek csóváján a Föld áthaladt: Tebbut (1861 II) - 1861. június 29/30., Halley (1910 II) - 1910. május 19.

A Földtől legtávolabb megfigyelt üstökösök: Stearns (1927 IV) - 11,53 Cs.E. (nem periódikus), Halley - 1982. október 16. 11,04 Cs.E. (periódikus).

Érdekességek az üstökösök és az emberiség történetének kapcsolatából:

A legtöbb üstököst fedezte fel: Jean Louis Pons (1761-1831), aki 1801-től kezdődően 36 - más források szerint 37 - üstököst pillantott meg elsőként.

A legtöbb üstökös, melyet egy éven belül egy személy fedezett fel: 5 "darab"!

1. Jean Louis Pons - 1808. február-szeptember (mindössze 8 hónap!)
2. Jean Louis Pons - 1826. augusztus - 1827. augusztus 2.
3. Francesco de Vico - 1846
4. William H. Brooks - 1885-86

A legelső feltevés arról, hogy az üstökösök nem a földi légkör képződményei: Tycho Brache, 1577. Javaslatát azon alapult, hogy az 1577-es üstökös parallaxisát mérve megállapította, hogy az a holdpályán is túl helyezkedik el.

A legrégebbi, ma is meglévő üstökösfénykép: 1881. június 30-án P.J.C. Janssen által készült a Tebbut (1881 III) üstökös-ről.

A "legrosszindulatúbb" üstökös: Kohoutek (1973 XII). Messze nem váltotta be azokat a reményeket, amelyeket korai felfedezése és nagy fényessége miatt a szakemberek vele kapcsolatban tápláltak.

A legnehezebb körülmények között végzett, az üstökössel kapcsolatos munka végrehajtója: Jaen-Baptist-Gaspard de Saron (1730-1794). A Párizsi Parlament utolsó elnöke volt, aki sikeresen kiszámította a perihéliumátmenet utáni mozgását az 1793 I jelű üstökösnek. Számításai révén vált lehetővé Charles Messier számára, hogy sikeresen keresse meg a Nap sugaraiból kibukkanó égitestet. Saron bonyolult számításait valóban nehéz körülmények között végezte, ugyanis siralomházban volt, mint a Nagy Francia Forradalom elítéltje. Számításai befejezése után - bár nagy valószínűséggel nem ezért - ki is végezték.

Az első sikeres "jóslat" egy periódikus üstökös visszatérének idejéről: Sir Edmund Halley (1705) az 1531-es, 1607-es és 1682-es üstökösök pályájának nagyfokú hasonlóságából arra következtetett, hogy ugyanarról az objektumról van szó, s 1758-ban ismét napközbe érkezik.

- Az első, pályaszámítás alapján visszatérőnek jelzett üstökös sikeres felfedezése a Halley, melyet Johann Georg Palitzsch 1758 karácsony éjszakáján fedezett fel, Halley előrejelzése alapján.
- Az első, távcsővel megfigyelt üstökös: 1618 "Nagy Üstököse", melyet Johann Baptist Cysat Svájcból, John Bainbridge pedig Angliából észlelt.
- Az első, távcsővel felfedezett üstökös: az 1680. évi "Nagy Üstökös", melyet Gottfried Kirch a németországi Coburg-ban észlelve 1680. november 14-én fedezett fel.
- Az első üstökösfénykép: 1858. szeptember 27-én készült. Egy Usherwood nevű portréfényképész készítette az 1858 VI (Donati) üstökösről.
- Az első felvétel a Halley-üstökösről: 1909. augusztus 24-én készült az egyiptomi Helwan Observatóriumban, készítette Knox Show. A fotón lévő képnymot csak jóval később azonosították, mint a Halley-üstököszt.
- Az első fotografikusan felfedezett üstökös: az 1892 V üstökös, melyet Edward Emerson Barnard fedezett fel 1893. október 12-én. (Valamivel korábban, az 1892. május 17-i teljes napfogyatkozásnál egy, a napkoronáról készült felvételén látszott ugyan egy üstökös, de ezt a későbbiekben nem sikerült újra fellelni, s emiatt nem is került fotografikus üstökös-felfedezésként feljegyzésre.
- Az első spektroszkóppal vizsgált üstökös: Donat-Toussaint (1864 III).
- Az első üstökös, melyről spektrogram készült: Tebbutt (1881 III).
- Az első üstököszt felfedező nő: Carblina Herschel, aki 1786. augusztus 1-én fedezte fel az 1786 II jelű üstököszt.
- Az első csillagász, aki életét áldozta egy üstökös-felfedezés lehetőségéért: Ernst Friedrich Wilhelm Kinkerfues, aki korábban már hat üstököszt fedezett fel 1884. január 28-án a göttingeni csillagvizsgáló (Németország) kupolájában éjszaka leesett az észlelőlétráról és életét vesztette.
- A Mercury Vol. XIV. No. 5. száma alapján összeállította:
Papp János
-

ÜSTÖKÖSÖK

P. Klemola (1987i)

Február 16, 56132 UT-kor fedezte fel J. Gibson az 1,5 m-es Palomar-hegyi reflektorral, CCD-vel. 19^m-s csillagszerű objektum volt. Márc. 17-én PA 210-270-re 15"-es csóva volt észlelhető.

IAU C. 4349

Halley (1982i)

Vizuális fénybecslések: Feb. 22,86 UT - 12^m (R. Fleet, Zimbabwe, 52T); 23,41 - 12,4 (A. Hale, USA, 20T); 27,81 - 13,7 (Fleet); márc. 1,86 - 13,6 (Fleet); 3,36 - 12,1 (Hale); 18,18 - 12,8 (C. Morris, USA 26 T); 20,21 - 12,7 (Hale); 22,16 - 13,4 (D. Levy, USA, 40 T), ápr. 24,17 - 13,1 (Levy, 20 T); 24,23 - 12,6 (Hale).

IAU C. 4353, 4372

Wilson (1986l)

Vizuális fényességbecslések: márc. 9,73 UT - 7^m (Garrard, USA, 7x50 B); 13,25 - 7,3 (M. Cliverd, Antarktisz, 7x50 B); 20,31 - 6,9 (A. Neto, Brazília, 10x70 B).

IAU C. 4355

Nishikawa - Takamizawa - Tago (1987c)

Vizuális fényességbecslések: márc. 27,79 UT - 6,7 (Seargent, Ausztrália, 15x80 B); 30,33 - 6,9 (Neto).

IAU C. 4361

Torres (1987j)

Az üstököst Carlos Torres (Cerro el Roble, Chile) fedezte fel, márc. 28, 25972 UT-kor, 15^m-s fényességnél. Diffúz, kondenzációval pendelkező objektum volt, 1⁰-nál rövidebb csóvával.

IAU C. 4366

P. d'Arrest (1987k)

K.J. Meech és D.C. Jewitt fedezte fel 23^m-s fényességnél március 31, 39006 UT-kor, a Kitt Peak 2,1 m-es reflektorával, CCD-vel.

IAU C. 4366

Adok-veszek



VENNÉK Zeiss 50/540-es (esetleg 63/840-es) objektívet és 4 mm-es (vagy 6 mm-es) orthoszkopikus okulárt (1-1 párat).

Virág Pál
Ceglédbercel
Ady E. u. 23/b
2737

ELADÓ kétirányú finommozgatással, bronzcsapágyazással készült masszív tengelykereszt 10-15 cm-es távcsövekhez. Irányár 2000 Ft.

Réti Lajos
9023 Győr
Ifjúság krt. 51.
IV.em. 5.